TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20674
Tarih : 10-10-2026

10/4917

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hâkim ve savcıların mesleğe kabulü, seçilmesi ve atanması süreçlerinde liyakat, eşitlik, tarafsızlık ve şeffaflık ilkelerine uygun hareket edilip edilmediğinin; siyasi ve kurumsal referansların bu süreçlerde herhangi bir ayrıcalık veya etki yaratıp yaratmadığının; yargı teşkilatında kadrolaşma iddialarının ve bu iddiaların yargı bağımsızlığı üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 13.10.2026

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Hukukun siyasi saikler doğrultusunda bir araç haline geldiği, bu koşullarda "yargılama" sürecinin bizzat kendisinin başlı başına bir siyaset alanına dönüştüğüne yönelik emareler yıllar yılı bir tartışma konusu idi. Nitekim yargı erkinin tavrı konusunda geçmişten günümüze yaşanan hukuk dışı uygulamalar yargının bağımsız bir erk olmayıp bağımlı bir mekanizma oluşunu her seferinde kuvvetle gözler önüne sermişti. Bu realite, Ankara 2.No'lu Baro başkanının, adalet bakanının onayı ile üyeleri olan çok sayıda avukatın hakim ve savcılığa geçmelerini sağladıkları yönündeki açıklaması ile bir kez daha açıklığa kavuşmuştur.

Yargı bağımsızlığını teşvik etmek ve bunun güvencesini sağlamakla mükellef olan devlet yapısının, giderek kuvvetler ayrılığı ilkesinden ayrılması ile yargının yürütmeye bağlı bir organ olarak görev ifa etmesi kaçınılmaz olmuştur. Oysa yargının temsilcisi olan hâkimlerin bağımsızlığı, hiçbir baskı ve etki altında kalmadan, hukuka ve vicdanlarına göre karar vermelerini ifade eder. Ancak gelinen aşamada baskı ve etki unsurunu göz ardı etmeksizin karar veren yargıcın, kendi gelecek garantisinin elinden alınacağına dair ciddi emareler ve dahi yaşanmış örnekler mevcuttur. Yargı bağımsızlığı, hâkimlere, bağımsız düşünme ve hareket etme sorumluluğu yükler. Hâkimler, kendi hukuk anlayışlarına veya keyfi olarak değil, kanuna bağlı olarak hüküm vermekle yükümlüdürler. Yani hâkimlerin bağımsızlığının karşılığı, kanuna bağlılıktır. Ancak bu bağlılığın kanuna değil de, iktidarın talepleri doğrultusunda iş yapmaya yönelik olduğu gerçeği önümüzde durmaktadır.

Yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkesi bir toplumun ana damarıdır ve bu damarın kesilmesi halinde adaletten söz etmek mümkün değildir. Adaletin tecelli etmediği, yargıya olan güvenin hiç kalmadığı bir aşamada bir toplumdan söz etmek dahi mümkün değildir. Bu bahisle yargıda kadrolaşmaya dair iddialar oldukça ciddi iddialardır ve toplumda adalete olan güveni sarsıcı gücü büyüktür; derhal konunun mercek altına alınması gerekmektedir.

GEREKÇE

Hukuk devletinin temel koşullarından biri, yargının bağımsız ve tarafsız olmasıdır. Yargı bağımsızlığı yalnızca hâkim ve savcıların karar verirken herhangi bir baskıya maruz kalmamasını değil, bu görevlere kimlerin, hangi ölçütlerle ve nasıl seçildiğinin de nesnel, denetlenebilir ve güvenilir bir sistem içinde yürütülmesini gerektirir. Hâkimlik ve savcılık mesleğine kabul süreçlerinde liyakat ve eşitlik ilkelerinin gözetilmesi, yurttaşların adalete duyduğu güvenin korunması bakımından yaşamsal önemdedir.

Hâkim ve savcıların mesleğe kabulü, atanması ve mesleki ilerlemesi süreçlerinde kişisel ilişkilerin, siyasi yakınlıkların veya kurumsal referansların belirleyici olduğu yönündeki iddialar, yalnızca ilgili kişileri değil, yargı sisteminin bütününü ilgilendirmektedir. Bu süreçlerin nesnel ölçütlere dayandığının ve bütün adaylara eşit biçimde uygulandığının güvence altına alınması, hukuk devletinin vazgeçilmez koşullarındandır.

Ankara 2 No'lu Baro Başkanı Gökhan Ağdemir'in yaptığı açıklama, hâkim ve savcıların mesleğe kabul süreçlerine ilişkin ciddi soru işaretlerini gündeme getirmiştir. Ağdemir, "Yaklaşık bizim 2 senelik çalışma dönemimizde 70 tane baro üyesi avukat arkadaşımızı hâkim-savcı yaptık. Bizler referans olduk, bakanlıklarla görüştük. Sağ olsunlar bize o anlamda da Bakanlık bir ayrıcalık tanıdı" ifadelerini kullanmıştır.

Bir baro başkanının, iki yıllık çalışma döneminde 70 baro üyesinin hâkim ve savcı olduğunu, bu süreçte referans olduklarını ve bakanlıklarla görüştüklerini, ayrıca Bakanlığın kendilerine ayrıcalık tanıdığını ifade etmesi; hâkim ve savcı adaylarının hangi ölçütlerle seçildiği, referans ilişkilerinin mesleğe kabul süreçlerinde nasıl bir rol oynadığı ve kamu kurumlarıyla kurulan ilişkilerin adaylar arasında herhangi bir farklılık yaratıp yaratmadığı konusunda yanıtlanması gereken sorular doğurmuştur.

Hâkimlik ve savcılık gibi doğrudan kamu gücünün kullanılmasını ve yurttaşların temel haklarının korunmasını ilgilendiren mesleklerde, herhangi bir adayın diğer adaylardan farklı bir değerlendirme veya kabul sürecine tabi tutulduğu yönündeki kuşkuların giderilmesi gerekir. Adayların mesleğe kabulünde kişisel veya kurumsal referansların etkili olduğu izleniminin ortaya çıkması, yazılı sınavların ve diğer nesnel değerlendirme ölçütlerinin güvenilirliğini de tartışmalı hâle getirebilir. Bu durum, hakim ve savcıların yaptıkları iş ve işlemleri de sorgulanır hale getiren son derece ciddiyetle ele alınması gereken bir meseledir.

Türkiye'de hâkim ve savcıların seçimi, atanması ve mesleki güvenceleri uzun yıllardır yargı bağımsızlığı tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Yargı kurumlarının yürütme organıyla ilişkisi, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısı, hâkim ve savcıların mesleğe kabul süreçleri, mülakatların işleyişi ve atamalarda kullanılan ölçütler, hukuk devleti ilkesi bakımından değerlendirilmesi gereken temel konulardır.

Özellikle 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından yargı teşkilatında gerçekleştirilen ihraçlar, boşalan kadroların doldurulması, hızlandırılan alım süreçleri ve yargı mensuplarının mesleki güvenceleri üzerine yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Bu dönemde ortaya çıkan personel ihtiyacının nasıl karşılandığı, hâkim ve savcı adaylarının hangi ölçütlerle seçildiği ve olağanüstü koşulların mesleğe kabul süreçlerine etkisi, yargı bağımsızlığı bakımından önemli inceleme başlıklarıdır.

Yargı teşkilatındaki personel ihtiyacının giderilmesi kamu hizmetinin devamlılığı açısından gerekli olmakla birlikte, bu ihtiyaç mesleğe kabul süreçlerinde liyakatten, eşitlikten ve tarafsızlıktan ödün verilmesini haklı gösteremez. Hâkim ve savcı sayısının artırılması ile

adayların nesnel ölçütlerle seçilmesi arasında bir tercih yapılması söz konusu değildir. Her iki gerekliliğin aynı anda sağlanması hukuk devletinin zorunluluğudur.

Hâkim ve savcı adaylarının mesleğe kabulünde yazılı sınavların yanı sıra mülakat aşamasının bulunması, bu süreçlerin nesnelliğini ve denetlenebilirliğini daha da önemli hâle getirmektedir. Yazılı sınavda elde edilen başarı ile mülakat aşamasındaki değerlendirmeler arasında oluşan farklılıkların hangi somut ölçütlere dayandığı açıklanabilmelidir. Mülakatlarda adayların hangi yeterlilikler bakımından değerlendirildiği, puanlamaların nasıl kayıt altına alındığı ve değerlendirme sonuçlarının denetlenebilir olup olmadığı, sistemin güvenilirliğini belirleyen temel unsurlardır.

Hâkim ve savcıların mesleki statülerini, atamalarını ve kariyerlerini etkileyen kurumsal yapının bağımsızlığı da yargı bağımsızlığının temel güvencelerindendir. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun oluşumu, karar alma süreçleri ve yürütme organıyla ilişkisi; hâkim ve savcıların atama, nakil, terfi ve mesleki ilerlemelerinde hangi ölçütlerin esas alındığıyla birlikte değerlendirilmelidir. Mesleki ilerlemenin nesnel ölçütlere dayanması, hâkim ve savcıların kararlarını herhangi bir kişi veya kuruma bağlılık duymadan verebilmelerinin güvencelerinden biridir.

11 Temmuz 2020 tarihinde kabul edilen ve 15 Temmuz 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7249 sayılı Kanun ile belirli koşulları taşıyan illerde birden fazla baro kurulmasının önü açılmıştır. Bu düzenleme, baroların temsili ve meslek örgütlerinin bağımsızlığı konusunda yoğun tartışmalara yol açmıştı. Yargının en önemli unsurlarından olan savunma alanının daraltılması manasına gelen bu yöntemin, halihazırda nüvelerini nasıl vermiş olduğu da yine Ankara 2 No'lu Baro Başkanı'nın sözleriyle izaha kavuşmuş durumdadır.

2 No'lu Baro Başkanı'nın açıklamasında dile getirdiği referansların ve bakanlıklarla yapılan görüşmelerin hangi amaçla gerçekleştirildiği, bu görüşmelerin adayların mesleğe kabul süreçleriyle doğrudan bir bağlantısının bulunup bulunmadığı ve Bakanlığın "ayrıcalık" olarak ifade edilen uygulamasının ne olduğu kamuoyuna açık biçimde ortaya konulmalıdır. Bu uygulamanın hukuki dayanağı bulunup bulunmadığı ve diğer barolar ile adaylar bakımından eşitlik ilkesini etkileyip etkilemediği de araştırılmalıdır.

Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, yurttaşların adalet sistemine duyduğu güvenin temelidir. Hâkim ve savcıların mesleğe kabulünde referansların veya ayrıcalıklı ilişkilerin etkili olduğu yönündeki kuşkuların giderilmemesi, adalet sisteminin meşruiyetini ve toplumsal güvenilirliğini zedelemektedir. Bu nedenle konunun yalnızca açıklamalar ve karşılıklı değerlendirmeler üzerinden tartışılması yeterli değildir. İlgili kamu kurumlarının kayıtları, sınav ve mülakat süreçleri, adayların mesleğe kabul tarihleri ve Bakanlık ile baro arasındaki görüşmelerin kapsamı incelenerek somut bir değerlendirme yapılmalıdır.

Meclis araştırması yoluyla, hâkim ve savcı alımlarında uygulanan yöntemlerin liyakat ve eşitlik ilkelerine uygunluğu değerlendirilmeli; referans ilişkilerinin mesleğe kabul süreçlerine etkisi somut veriler üzerinden incelenmeli; tespit edilecek sorunların giderilmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemeler belirlenmelidir.

Bu kapsamda;

- Ankara 2 No'lu Baro Başkanı Gökhan Ağdemir'in açıklamasında sözünü ettiği yaklaşık 70 avukatın hangi tarihlerde hâkim veya savcı olarak mesleğe kabul edildiği ve bu kişilerin alım süreçlerinin hangi usullerle yürütüldüğü,
- Baro tarafından ifade edilen referansların ve bakanlıklarla yapılan görüşmelerin içeriği, kapsamı ve amacı; bu görüşmelerin adayların yazılı sınav, mülakat, mesleğe kabul veya atama süreçlerine herhangi bir etkisinin bulunup bulunmadığı,

- Bakanlığın "ayrıcalık" olarak nitelendirilen uygulamasının ne olduğu, bu uygulamanın hukuki dayanağının bulunup bulunmadığı ve diğer barolar ile adaylar bakımından eşitlik ilkesine uygun olup olmadığı,
- Hâkim ve savcı adaylarının mesleğe kabulünde yazılı sınav, mülakat ve diğer değerlendirme aşamalarında hangi ölçütlerin kullanıldığı; bu ölçütlerin önceden ilan edilip edilmediği ve değerlendirmelerin denetlenebilir olup olmadığı,
- Yazılı sınav puanları ile mülakat puanları arasında ortaya çıkan farklılıkların hangi gerekçelere dayandığı; mülakat sonucunda başarı sıralamasında meydana gelen değişikliklerin nesnel ölçütlerle açıklanıp açıklanamadığı,
- Mülakat komisyonlarının oluşumu, üyelerin belirlenme usulleri, aday değerlendirme yöntemleri ve kararların kayıt altına alınması süreçlerinin şeffaflığı,
- 15 Temmuz 2016 sonrasında yargı teşkilatında gerçekleştirilen ihraçlar ve personel ihtiyacı doğrultusunda yapılan hâkim ve savcı alımlarının sayısı, bu alımlarda uygulanan ölçütler ve mesleğe kabul süreçlerinin liyakat ilkesi bakımından sonuçları,
- Geçmiş yıllarda hâkim ve savcı adaylarının yazılı sınavlarında ve mülakatlarında uygulanan puanlama sistemlerinde yapılan değişikliklerin gerekçeleri ve bu değişikliklerin adayların eşitliği üzerindeki etkileri,
- Hâkim ve savcıların mesleğe kabulü, atanması, nakli, terfisi ve mesleki ilerlemesinde siyasi, kişisel veya kurumsal ilişkilerin etkili olmasını önlemeye yönelik mevcut güvencelerin yeterliliği,
- Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısı ve karar alma süreçlerinin yargı bağımsızlığı, tarafsızlık ve hesap verebilirlik ilkeleri bakımından değerlendirilmesi,
- Barolar, siyasi çevreler veya diğer meslek örgütleri tarafından kamu kurumlarıyla yürütülen görüşmelerin hâkim ve savcı alımlarına etkisinin bulunup bulunmadığı ve bu tür ilişkilerde eşitliği koruyacak önlemlerin neler olması gerektiği,
- Hâkim ve savcı alımlarında liyakat, eşitlik ve şeffaflığı güçlendirmek; mülakat süreçlerini denetlenebilir hâle getirmek ve kamuoyunun adalete güvenini artırmak amacıyla yapılması gereken yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi gerekmektedir.

İzah etmiş olduğum nedenlerle ve hâkim ve savcı alımlarında liyakat ilkesinin korunması, referans ilişkilerinin mesleğe kabul süreçleri üzerindeki olası etkilerinin açıklığa kavuşturulması, yargı teşkilatında kadrolaşma iddialarının somut verilerle incelenmesi ve yargı bağımsızlığına ilişkin güvencelerin güçlendirilmesi amacıyla yukarıda belirtilen hususların araştırılması için Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1	....		
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	